

Metodický návod SH ČMS pro velitele, k zařazování žen do jednotek SDH obcí a družstev CO a OO SDH obcí

I.

Úvod

Na základě jednání a usnesení Ústřední odborné rady velitelů vydává ÚORV metodický návod pro velitele jednotek SDH obcí a velitele sborů k zařazování žen do jednotek SDH obcí a družstev CO a OO SDH Obcí.

II.

Podstata a předmět návodu

Dle Stanov SH ČMS čl. 3 odst. 3 písm. a) a g) má Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska, podstatu, předmět a hlavní okruh činnosti vyhledávání členů zásahových jednotek. Dále pak SH ČMS v souladu s cílem své činnosti pomáhá veřejnosti, zejména obcím a státním orgánům při plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Tento dokument slouží jako metodika velitelům jednotek SDH obcí a velitelům SDH v zařazování žen do jednotek SDH obcí a družstev civilní ochrany a ochrany obyvatelstva sborů dobrovolných hasičů obcí.

III.

Právní specifikace

Nařízení vlády číslo 361/2007 Sb. stanoví podmínky ochrany zdraví při práci s fyzickou zátěží v ohledu k ženám. Přípustný je hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene přenášeného ženou při občasném zvedání a přenášení 20 kg, při častém zvedání a přenášení 15 kg. Hmotnost břemen a podmínky ruční manipulace s břemeny těhotnými ženami, kojícími ženami, matkami do konce devátého měsíce po porodu jsou upraveny Zákoníkem práce.

Do jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, nebo do družstva civilní ochrany a ochrany obyvatelstva SDH obce lze zařadit a službu v těchto jednotkách a družstvech mohou vykonávat pouze osoby starší 18 let, které splňují zdravotní způsobilost dle zvláštního právního předpisu.

IV.

Pracovní prostředí žen

Ženám, těhotným ženám, kojícím ženám a matkám do 9 měsíců po porodu, jsou zakázány práce

- a) v prostředí, v němž je tlak vzduchu vyšší než okolní atmosférický tlak o více než 20 kPa,
- b) v prostředí, v němž je koncentrace kyslíku v ovzduší nižší než 20 % objemových,
- c) vyžadující používání izolačních dýchacích přístrojů,
- d) spojené s fyzickou zátěží neúměrnou vzhledem ke změnám organismu v těhotenství, zejména:

- 1) vykonávané velkými svalovými skupinami s převažující dynamickou složkou svalové práce, které překračují pro celkovou fyzickou zátěž kritéria odpovídající kategorii druhé podle zvláštního právního předpisu,

- 2) spojené s přepravou břemen pomocí manipulace s jednoduchými bezmotorovými prostředky,
 - 3) spojené se zvedáním a přenášením břemen překračujících ukazatele uvedené v příloze č. 1, při nichž přípustný minutový energetický výdej překračuje $14,5 \text{ kJ} \cdot \text{min}^{-1}$ netto,
 - 4) spojené s opakovaným zaujímáním podmíněně přijatelných nebo nepřijatelných pracovních poloh, kterými jsou například hluboký předklon, poloha v klečící, vleže, ve vypjatém stoji na špičkách, s rukama nad hlavou, zařazené do kategorií druhé a třetí podle zvláštního právního předpisu²⁾ a dále práce spojené s opakovaným otáčením trupu o více než 10 stupňů,
 - 5) spojené s tlakem na břicho,
 - 6) při nichž nelze upravit pracovní místo s ohledem na antropometrické změny těla ženy,
 - 7) v pracovních polohách bez možnosti jejich střídání, trvale vykonávané vsedě nebo vstoje,
 - 8) vykonávané ve vnuceném pracovním tempu,
 - 9) spojené s psychickou zátěží, zařazené do třetí kategorie podle zvláštního právního předpisu,
- e) spojené s expozicí hluku zařazené do třetí nebo čtvrté kategorie podle zvláštního právního předpisu,
- f) při nichž by mohly být vystaveny rázům,
- g) spojené s expozicí vibracím:
- 1) přenášeným na ruce, pokud jsou tyto práce zařazené do třetí nebo čtvrté kategorie podle zvláštního právního předpisu,
 - 2) celkovým horizontálním a vertikálním vibracím, jejichž hodnoty překračují nejvyšší přípustné hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem snížené o 10 dB,
- h) při nichž dochází za běžných pracovních podmínek ke značnému znečištění kůže minerálními oleji,
- i) s karcinogeny a mutageny a při pracovních procesech s rizikem chemické karcinogenity, uvedenými ve zvláštním právním předpisu,
- j) s chemickými látkami a chemickými přípravky
- 1) způsobujícími akutní nebo chronické otravy s těžkými nebo nevratnými následky pro zdraví označovanými větami R 23, R 26, R 28, R 39, R 40 a R 48 podle zvláštního právního předpisu,
 - 2) poškozujícími reprodukční schopnost anebo plod v těle matky označovanými větami R 60, R 61, R 62 a R 63 podle zvláštního právního předpisu,⁵⁾

- 3) poškozujícími kojence prostřednictvím mateřského mléka označovanými větou R 64 podle zvláštního právního předpisu,
- 4) vyvolávajícími těžká poškození zdraví při vstřebávání kůží označovanými větou R 24 nebo větou R 27 nebo majícími výrazné senzibilizující účinky na dýchací ústrojí nebo kůži označovanými větami R 42 , R 43 podle zvláštního právního předpisu,
- 5) omezujícími dělení buněk,
- 6) při kombinací R vět uvedených v bodech 1 až 4,
- k) spojené s expozicí olovu a jeho ionizovaným sloučeninám,
- l) při výrobě léčiv a veterinárních přípravků, obsahujících hormony, antibiotika a jiné biologicky vysoce účinné látky, pokud nelze na podkladě podrobného vyhodnocení expozice a rizika vyloučit, že nedojde za předvídatelných podmínek k poškození zdraví těhotné ženy nebo plodu,
- m) při výrobě cytostatik, jejich přípravě k injekční aplikaci, při jejím provádění a při ošetřování pacientů léčených cytostatiky,
- n) spojené s expozicí rtuti, oxidu uhelnatému a jiným chemickým látkám, již neuvedeným v písmenech i), j) a k), pokud jsou práce s nimi zařazeny do kategorií druhé až čtvrté podle zvláštního právního předpisu,
- o) v kontrolovaných pásmech pracovišť se zdroji ionizujícího záření, kde podmínky práce nezajišťují pro plod stejný stupeň radiační ochrany jako pro každého jednotlivce z obyvatelstva,
- p) spojené s expozicí viru rubeoly nebo původci toxoplasmózy a práce spojené s expozicí jiným biologickým činitelům skupin 2 až 4 uvedeným ve zvláštním právním předpisu,³⁾ zařazené do třetí nebo čtvrté kategorie podle zvláštního právního předpisu,²⁾ pokud nelze u těhotné ženy prokázat imunitu proti biologickým činitelům, které přicházejí při dané práci v úvahu,
- q) v prostorách, kde jsou překračovány nejvyšší přípustné hodnoty elektromagnetického záření a elektromagnetických polí stanovené pro obyvatelstvo zvláštním právním předpisem,
- r) zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové, pokud se na ně nevztahuje ustanovení písmene p),
- s) vykonávané za podmínek, při nichž jsou překračovány operativní teploty to max. v důsledku tepelné zátěže z technologie,
- t) vykonávané po dobu delší než čtyři hodiny za pracovní dobu v prostorách, v nichž je teplota vzduchu udržována uměle na hodnotě 4 °C a nižší,
- u) vykonávané po dobu delší než jednu hodinu souhrnně za pracovní dobu při teplotách nižších než -5 °C,
- v) matkám do konce devátého měsíce po porodu jsou zakázány práce uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) až d), f) a g), s) až v).

V.

Posuzování zdravotní způsobilosti

V souladu s Nařízením vlády č. 352/2003 Sb. ze dne 17. září 2003 o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, se zájemkyně o činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce a zájemkyně o činnost ve

družstevch civilní ochrany a ochrany obyvatelstva sboru dobrovolných hasičů obce musí splňovat zdravotní způsobilost. Za tímto účelem v souladu s nařízením absolvují:

- a) vstupní zdravotní prohlídka,
- b) periodická zdravotní prohlídka,
- c) mimořádná zdravotní prohlídka
- d) výstupní zdravotní prohlídka.

Na základě návratu ženy do aktivní služby 9 měsíců po porodu, nebo po ukončení kojení je nutné splnit mimořádnou zdravotní prohlídku. Rozsah a náplň mimořádné zdravotní prohlídky stanoví podle aktuálního zdravotního stavu příslušný lékař.

VI.

Odborná způsobilost

Zájemkyně o činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce, nebo ve družstvu civilní ochrany a ochrany obyvatelstva SDH obce, musí splňovat odbornou způsobilost v souladu s pokynem 36/2003 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra ze dne 7. 8. 2003 k provádění odborné přípravy a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků.

VII.

Doporučené zařazení

V ohledu na výše uvedený obsah článků s omezením pracovního zatížení žen v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí a družstevch civilní ochrany a ochrany obyvatelstva SDH obcí, se doporučuje následující zařazení:

Zařazení v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce

Funkce / činnost	Strojní služba	Chemická služba	Spojová a informační služba	Technická služba	Záchranné a likvidační práce	Požární zásahy	Technické zásahy	Psycholog. činnost	Zdravotní služba
Doporučuje se			X	X	X*		X*	X	X
Nedoporučuje se	X	X				X			

X* - Doporučuje se s přihlédnutím k fyzické zátěži

Zařazení ve družstevch civilní ochrany a ochrany obyvatelstva SDH obcí

Funkce / činnost	Týlové práce	Varování a vyrozumívání obyvatelstva	Krizové a havarijní komise v obci	Evakuace obyvatelstva	Záchranné a likvidační práce	Zdravotní služba	Označování nebezpečných oblastí	Podíl na humanitární pomoci	Dekontaminace obyvatelstva
Doporučuje se	X	X	X	X*	X*	X		X	X
Nedoporučuje se							X		

X* - Doporučuje se s přihlédnutím k fyzické a psychické zátěži